

Załącznik
do Uchwały Nr
XXXVII/352/09
Rady Miejskiej Wałbrzycha
z dnia 29.04.2009 r.

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wałbrzychu
za 2008 rok**

Wałbrzych, kwiecień 2009 r.

Celem Pomocy Społecznej jest:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości,
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zasada pomocniczości

Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu otoczenia. Wsparcie instytucjonalne potrzebne jest w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

W roku 2008 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizował zadania wynikające z ustaw o:

- pomocy społecznej,
- dodatkach mieszkaniowych,
- wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- przeciwdziałaniu narkomanii,
- przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- zatrudnieniu socjalnym,
- działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach wykonywanych zadań Ośrodek realizował programy:

- „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” zgodnie z ustawą o ustanowieniu programu wieloletniego,
- „Od bierności do aktywności” - projekt systemowy w ramach środków finansowych Europejskiego Funduszu Społecznego - Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.
- „Ja i mój wybór” - program przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży realizowany w ramach konkursu ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej na wspieranie programów z zakresu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Projekt był kontynuacją realizowanego w roku 2007 projektu „Poznaj swój świat”.

Ośrodek prowadzi również:

- Integracyjny Dom dla Bezdomnych,
- Klub Integracji Społecznej,
- pięć środowiskowych świetlic opiekuńczo-wychowawczych w rejonach: Podzamcze, Piaskowa Góra, Śródmieście, Glinik Nowy, Lubiechów,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z upośledzeniem umysłowym
- Punkty Konsultacyjne dla:
 - osób z problemem alkoholowym i ich rodzin,
 - osób eksperymentujących z narkotykami,
 - rodziców dzieci uzależnionych i sięgających po środki odurzające,
- Punkt Interwencyjno – Konsultacyjny,
- Punkty „Niebieskiej Linii”,

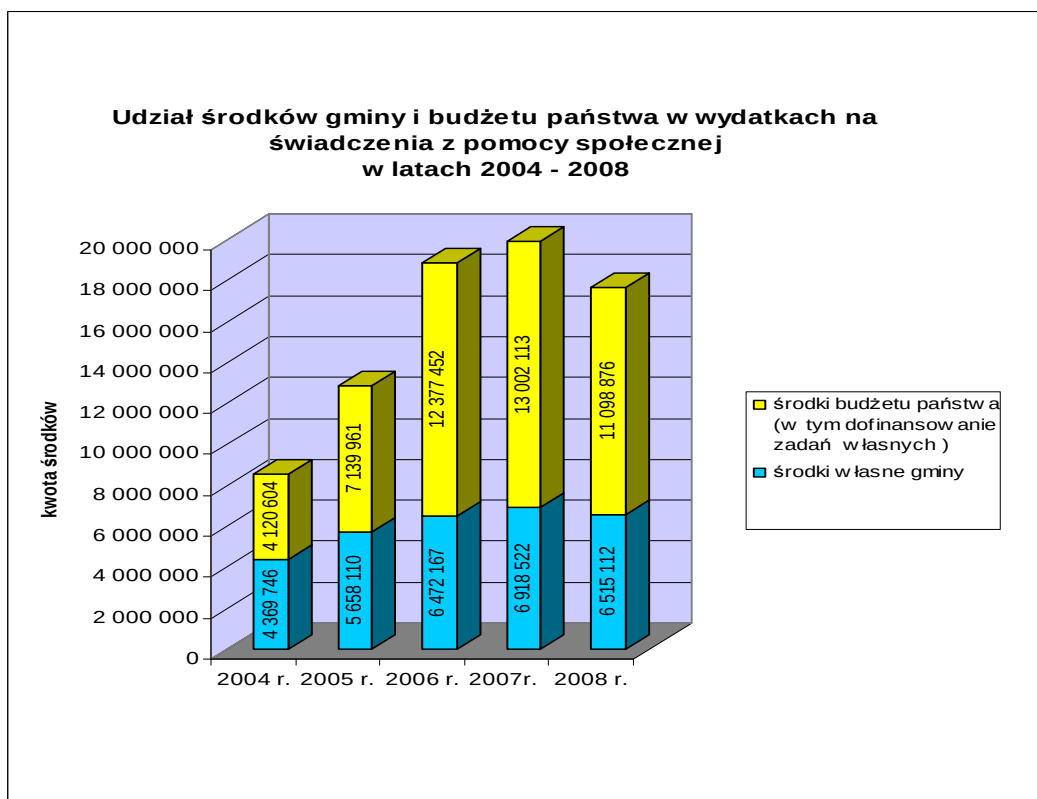
Ogółem wydatki na zadania realizowane w 2008 r. przez MOPS w Wałbrzychu wyniosły 31 999 964 zł, z tego wg rozdziałów:

	1. Zadania zlecone finansowane z budżetu państwa:	4 360 843,55
85195	pozostała działalność	3 100,00
85213	składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	273 303,86
85214	zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki stałe	3 791 483,29
85228	usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	150 678,75
	Ośrodki wsparcia	142 277,65
	Środowiskowy Dom Samopomocy	
	2. Zadania własne gminy dofinansowane z budżetu państwa	8 668 634,82
85214	zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zasiłki okresowe	3 864 509,82
85219	ośrodki pomocy społecznej	1 785 225,00
85295	pozostała działalność „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	3 018 900,00
	3. Zadania zlecone na podstawie porozumień	81 493,55
85295	pozostała działalność „Ja i mój wybór”	81 493,55
	4. Zadania finansowane z budżetu gminy	17 619 754,12
85153	zwalczanie narkomanii	59 959,25

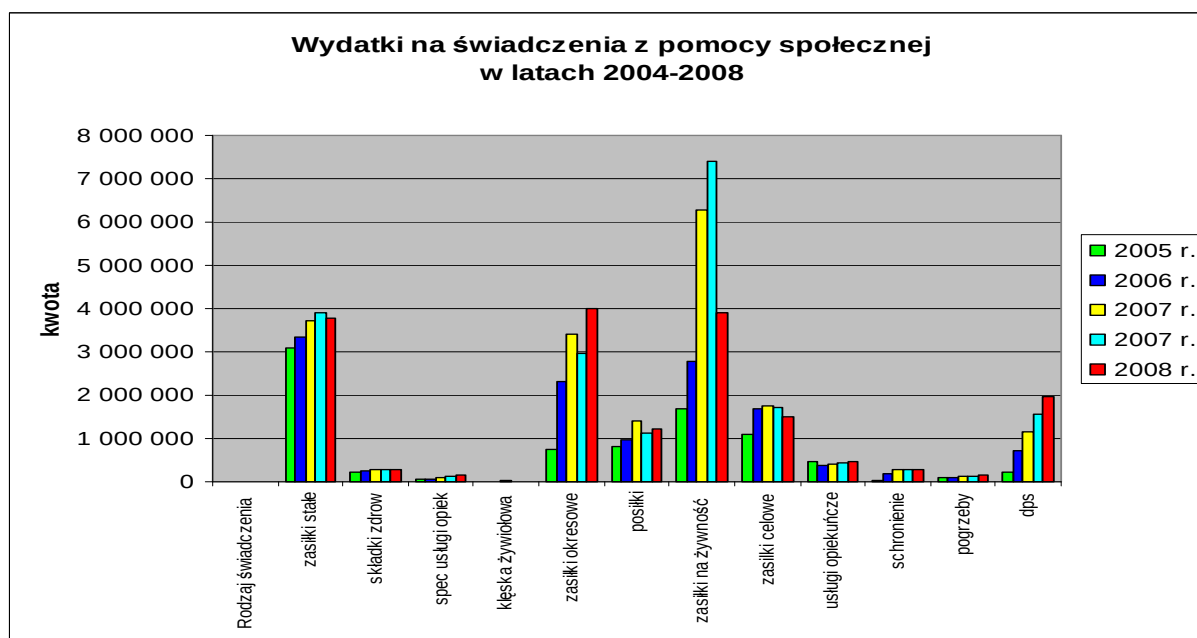
85154	przeciwdziałanie alkoholizmowi	832 641,70
85202	domy pomocy społecznej	1 969 863,24
85203	ośrodki wsparcia schronienie w tym Integracyjny Dom dla Bezdomnych	308 714,86
85214	zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	3 925 475,97
85215	dodatki mieszkaniowe	6 598 729,06
85219	ośrodki pomocy społecznej	3 449 654,78
85228	usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	474 715,26
5. Zadania współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego		1 268 237,64
85219	ośrodki pomocy społecznej „Od bierności do aktywności”	1 268 237,64
Razem		31 998 963,68

ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc materialna stanowi istotną formę wsparcia rodziny i ma na celu uzupełnianie dochodów, wszędzie tam, gdzie własnymi siłami i możliwościami korzystający z pomocy społecznej nie są w stanie sami zaspokoić swoich podstawowych potrzeb. Wysokość pomocy finansowej jest ściśle uzależniona od wysokości dochodów osób korzystających.

Udział środków własnych gminy w stosunku do środków z budżetu państwa w okresie ostatnich pięciu lat przedstawiono na powyższym wykresie, z którego wynika, że dopiero w roku 2008 wydatki na świadczenia pomocy społecznej się zmniejszyły.

Analiza wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń wskazuje, że część wydatków na świadczenia w porównaniu do poprzedniego roku zmalała, a część wzrosła.

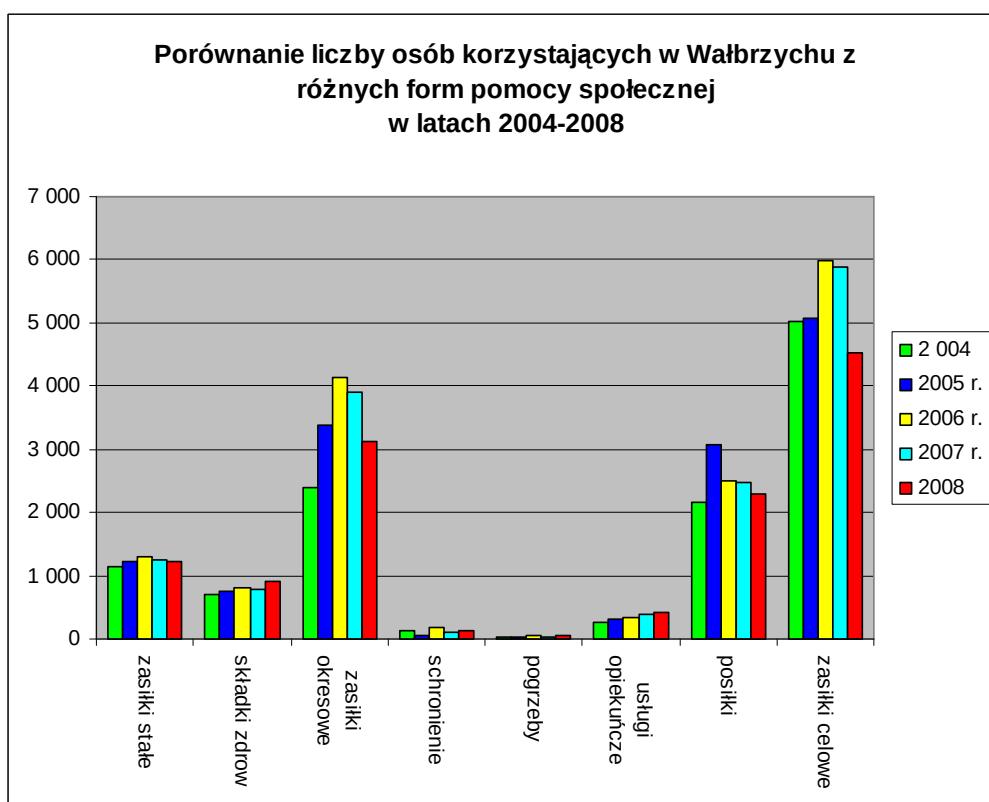
Wzrosły wydatki na:

- zasiłki okresowe o ok. 1 000 000 zł mimo, że zmalała o 776 liczba osób korzystających z tej formy. Zmieniły się przepisy i ustawowo podwyższono od 1 stycznia 2008 r. wysokość świadczeń do 50% różnicy pomiędzy kryterium dochodowym, a dochodem (w poprzednich latach 25% i 30%)
- koszt pobytu mieszkańców Wałbrzycha w domach pomocy społecznej o kwotę 420 000 zł. Od 2004 r. zmieniły się zasady odpłatności, za nowe osoby kierowane do DPS płaci gmina. Liczba osób wzrosła ze 133 w 2007 r. do 141 w ciągu roku 2008, a ponadto stale wzrasta koszt utrzymania w DPS ze względu na fakt, że zmuszone są osiągać standaryzację, w przeciwnym przypadku wygasają im warunkowe pozwolenia na prowadzenie działalności.
- koszt usług opiekuńczych, gdyż wzrosła liczba osób wymagających pomocy usługowej z 384 do 424 osób.

Zmniejszyły się natomiast wydatki na:

- zasiłki stałe o 125 000 zł
- zasiłki celowe na dożywianie o kwotę prawie 3 500 000 zł, przy zmniejszeniu się liczby osób o 1 283,
- zasiłki celowe na opał, liczba osób zmniejszyła się o 500.

Liczbę osób korzystających z poszczególnych świadczeń przedstawia poniższy wykres.

ZADANIA ZLECONE – finansowane z budżetu państwa w 2008 r.

Rodzaj świadczenia	Kwota środków z budżetu państwa	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadczeń
Zasiłki stałe	3 791 483	1 225	11 674
Składki zdrowotne	273 304	906	9 414
Specjalistyczne usługi opiek.	150 679	28	15 624
Razem	4 215 466	1 274	X

Zasiłki stałe wypłacano 1 225 osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, w tym 855 osobom samotnym i 419 w rodzinach. Zasiłki przyznawane były w wysokości różnicy pomiędzy kryterium dochodowym, a dochodem.

Dodatkowo za 906 osób, które nie posiadały innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego opłacono **składki zdrowotne** na sumę 273 304 zł.

Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objęto 28 osób z zaburzeniami psychicznymi na łączną kwotę 150 679 zł. Usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających ze schorzenia lub niepełnosprawności, świadczył Polski Czerwony Krzyż - Oddział w Wałbrzychu.

ZADANIA WŁASNE - finansowane z budżetu gminy i dofinansowywane z budżetu państwa w 2008 r.

Rodzaj świadczenia	Kwota środków własnych w zł	Kwota Z budżetu państwa w zł	Razem w zł
Zasiłki okresowe	141 909	3 864 510	4 006 419
Pogrzeby	159 115	x	159 115
Usługi opiekuńcze	474 715	x	474 715
Posiłki Program dożywiania	533 313	692 261	1 225 574
Zasiłki Program dożywiania	1 578 835	2 326 639	3 905 474
Zasiłki celowe	1 512 304	X	1 512 304
Domy pomocy społ.	1 969 863	x	1 969 863
Razem	6 370 054	6 883 410	13 253 464

Zasiłki okresowe przysługujące w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego - przyznano 3 117 osobom na kwotę 3 864 510 zł. Zasiłki wypłacane były w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem większość osób otrzymała zasiłki z tytułu bezrobocia.

zasiłki okresowe finansowane w ramach zadań własnych gminy zwiększono 184 osobom na łączną kwotę **141 909 zł**. Zasiłki przyznawano beneficjentom biorącym udział w projekcie systemowym „Od bierności do aktywności” w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki, w którym wymagany udział własny jako koszt kwalifikowany wyniósł **140 980,80 zł**.

Pogrzeby - sprawiono 62 osobom na kwotę 159 115 zł, w tym 10 osobom bezdomnym.

Zasiłki celowe (świadczenia uznaniowe) przyznawane były na zaspokojenie podstawowych potrzeb osobom i rodzinom spełniającym wymogi ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego. W przyjętych zasadach ustalono, że do potrzeb podstawowych zakwalifikowano przyznawanie pomocy na dofinansowanie do ogrzewania mieszkania, leków przy długotrwałej chorobie lub niepełnosprawności oraz opłaty za wyrobienie dowodów osobistych i fotografii. W szczególnie uzasadnionych okolicznościach udzielano również pomocy na inne niż wymienione potrzeby:

- osobom starszym, samotnym lub z rodziną, która nie może pomóc,
- niepełnosprawnym ze stwierdzonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w tym szczególnie chorym psychicznie,
- rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi,
- rodzinom niepełnym z małoletnimi dziećmi (do 3 roku życia),
- rodzinom wielodzietnym (3 i więcej dzieci w wieku szkolnym),
- jeśli występują inne okoliczności wymagające szczególnej ochrony np. w sytuacji kryzysowej lub gdy pomoc rokuje duże szanse na stabilizację, poprawę sytuacji rodziny.

Zasiłki celowe łącznie na kwotę 1 512 304 zł przyznano w szczególności na:

opał	3 007 osób	1 178 477 zł,
dofinansowanie do leków	849 osób	150 219 zł,
wyrobienie dowodu osobistego i zdjęcia	340 osób	10 290 zł,

zdjęcia do dowodów osobistych	306 osób	6 650 zł
inne cele:	416 osób	157 296 zł

- na odzież,
- na zakup niezbędnych przedmiotów codziennego użytku typu: pralka, lodówka, tapczan, biurko, pościel, itp.
- drobne remonty i naprawy – np. na wykładzinę podłogową, malowanie, piece itp.
- inne niezbędne wydatki w szczególnych

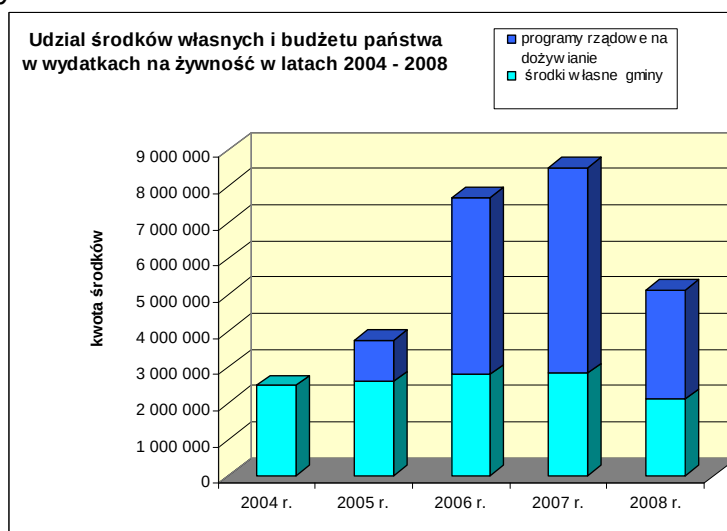
przypadkach, takie jak koszty przewozu karetką
do DPS, dojazd dzieci na kolonie,
pokrycie kosztów zdarzenia losowego 1 osoba 10 300 zł.

w tym:

zasiłki specjalne celowe w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom lub rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe przyznawano w sytuacjach występowania: niepełnosprawności, długotrwałej choroby, starości, w wysokości nie przekraczającej odpowiednio: kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Zasiłki przyznano na wyżej wymienione cele 449 osobom na kwotę 174 690 zł.

Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania".

Miejski Ośrodek pomocy Społecznej realizował program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania", którego celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia, poprzez wsparcie finansowe gmin w realizacji zadania własnego w zakresie dożywiania. W roku 2008 objęto programem ogółem 10 886 osób. Wykorzystano dotację celową w wysokości 3 168 480 zł.

W roku 2008 w ramach programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" wydatkowano łącznie kwotę 5 280 628 zł, w tym przyznano pomoc w formie zasiłków i posiłków zgodnie z poniższą tabelą.

Wydatki na dożywianie w 2008 r.	posiłki	zasiłki	razem
Środki własne	533 313	1 578 835	2 112 148
Dofinansowanie z budżetu państwa	692 261	2 326 639	3 168 480
Suma	1 225 574	3 168 480	5 280 628

omoc

przyznawana jest w formie posiłków oraz świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności, jeśli dochód nie przekracza 150 % odpowiedniego kryterium

dochodowego wynikającego z ustawy o pomocy społecznej tzn. kwoty 526,50 zł na osobę w rodzinie lub kwoty 715,50 zł na osobę samotnie gospodarującą.

Posiłki w ramach środków własnych oraz dofinansowania programu rządowego opłacono dla 2 283 osób, na łączną kwotę 1 225 574 zł, w tym dla 1 941 dzieci na kwotę 1 090 420 zł.

Posiłki dla dzieci w wieku szkolnym realizowali do 31 sierpnia 2008 r. na podstawie umów ajenci, wyłonieni w drodze przetargów na podstawie ustawy o zamówieniach publicznych. W wyniku rozstrzygnięcia nowego przetargu posiłki realizuje Konsorcjum utworzone z dwóch dotychczasowych realizatorów. Wydawanie gorących posiłków zorganizowane jest w 53 punktach na terenie Wałbrzycha. Pomoc w formie gorących posiłków dla osób dorosłych realizowana jest w dwóch punktach w Śródmieściu i na Piaskowej Górze, natomiast dla dzieci w wieku przedszkolnym w 19 przedszkolach i dwóch żłobkach na terenie Wałbrzycha. Dzieci w wieku szkolnym żywione są w 18 szkołach podstawowych, 9 gimnazjach i 2 zespołach szkół oraz w pojedynczych przypadkach w innych placówkach.

Zasiłki na żywność w ramach środków własnych oraz dofinansowania programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” otrzymało 4 058 rodzin. Zasiłki celowe mają charakter uznaniowy, ale zasadą było przyznawanie w miesiącu jednego świadczenia, wyliczonego w zależności od liczby osób w rodzinie i wysokości dochodu, w kwocie nie mniej niż 30 zł i nie więcej niż 120 na osobę. Pomoc przyznawana jest jedynie na osoby współpracujące w celu wyjścia z trudnej sytuacji natomiast, jeśli członek rodziny nie współpracuje np. nie wywiązuje się kontraktu lub marnotrawi przyznane środki, pomoc na tę osobę nie jest przyznawana.

Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze realizowane były nadal przez Zakład Usług Opiekuńczych w Wałbrzychu, na podstawie umowy z dnia 25 sierpnia 2006 r. obowiązującej do końca 2008 r. Cena usług jest bardzo niska i wynosi za godzinę usługi wykonywanej w dni robocze 3,60 zł, natomiast koszt godziny usługi świadczonej w dni wolne od pracy oraz w godzinach nocnych wynosi 4,50 zł. Usługi opiekuńcze jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, świadczone są osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione z powodu samotności lub niemożliwości ich zapewnienia przez rodzinę.

Usługi obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Ogółem pomocą objęto 424 osoby na kwotę 474 715 zł. Osoby korzystające z tych świadczeń w zależności od swojej sytuacji materialnej wносиły częściową odpłatność za usługi według zasad ustalonych Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha.

Domy Pomocy Społecznej

W roku 2008 ogółem umieszczono 33 osoby, (w 2007 r. 54, a w 2006 r. 25 osób). Ogółem przebywało w domach pomocy społecznej 141 osób (w 2007 r. – 134, w 2006 r.- 93 osoby), za które poniesiono koszty w łącznej wysokości 1 969 863 zł.

Do domów pomocy społecznej kierowane są tylko osoby, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogą funkcjonować samodzielnie w środowisku, a którym rodzina oraz gmina nie są w stanie zapewnić pomocy w formie usług opiekuńczych.

Pobyt mieszkańców Wałbrzycha w domach pomocy społecznej w roku 2008.

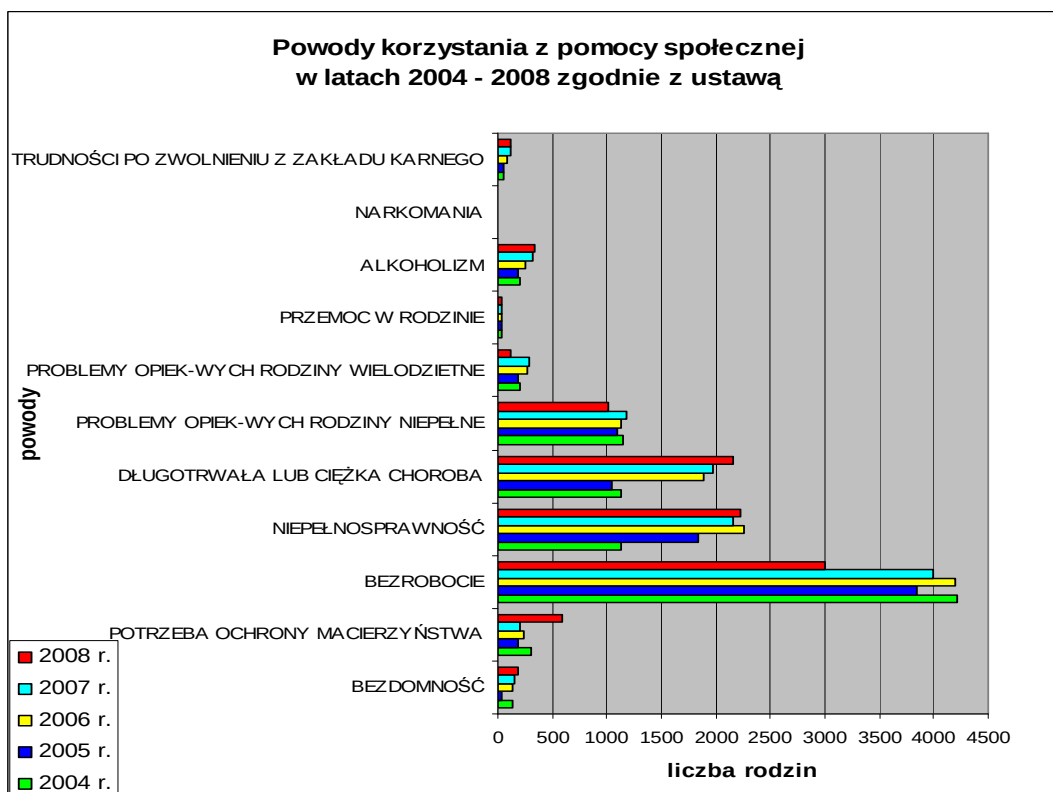
DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	Umieszczeni w 2008	zgony	rezygnacje	łącznie pobyt	stan na 31.12.2008
	33	17	2	141	122
BIELSKO BIAŁA				1	1
HENRYKÓW	1	1		4	3
MIECHÓW				1	1
LUDWIKOWICE	2			3	3
BRZEŹNICA	2			4	4
OJCÓW 64				1	1
KROŚNICE				1	1
WROCŁAW SAMARYTANIN				1	1
BASZKÓW ZDUNY	3	1		7	6
BOLKÓW	1	1		2	1
BORÓWEK				1	1
BYSTRZYCA KŁODZKA		1		6	5
GNIEW				1	1
GORLICE				1	1
JUGÓW	8	5	1	24	18
KOZULA				1	1
LEGNICKIE POLE				1	1
MIELEC				1	1
WĄDROŻE WIELKIE	2			3	3
MILICZ				1	1
NOWA RUDA	1	3		18	15
OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZ.				2	2
PODZAMEK KŁODZKO	1			1	1
ROŚCISŁAWICE				4	4
STAŁOWA WOLA	1			1	1
SZCZYTNA				4	4

ŚCINAWKA DOLNA	2	1	1	12	10
WAŁBRZYCH	8	2		22	20
WIŚNIOWA GÓRA				1	1
ZAKRZEW				1	1
ZĄBKOWICE ŚLĄSKIE				1	1
ZIĘBICE		1		6	5
DZIĘGIELÓW		1		1	0
PRZASNYSZ				1	1
ŚWIEBODZICE	1			1	1

Charakterystyka sytuacji osób korzystających z pomocy

Ogółem ze wszystkich form pomocy społecznej w roku 2008 skorzystało w Wałbrzychu 4 800 rodzin – 11 876 osób, podczas kiedy w 2007 r. było to 5 858 rodzin - 14 508 osób.. Łącznie przestało korzystać z pomocy w trakcie roku ok. 1 000 środowisk.

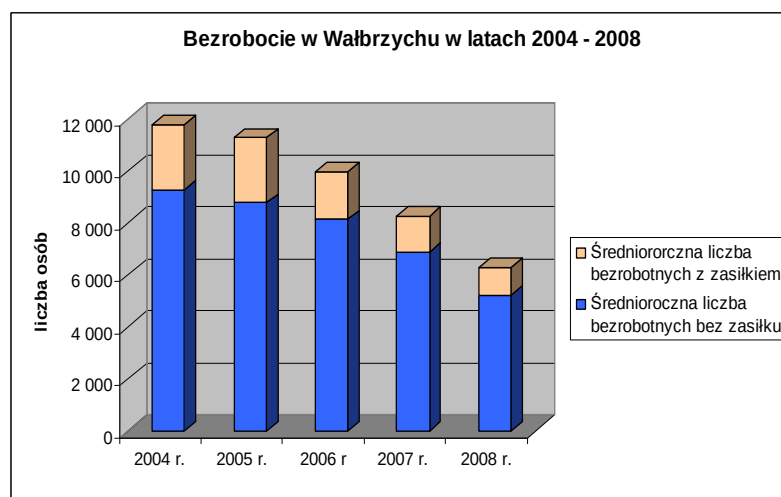
Najczęściej występującym powodem trudnej sytuacji życiowej klientów MOPS było w dalszym ciągu bezrobocie, ale liczba osób korzystających z tego powodu z pomocy społecznej była znacznie mniejsza niż w latach ubiegłych.

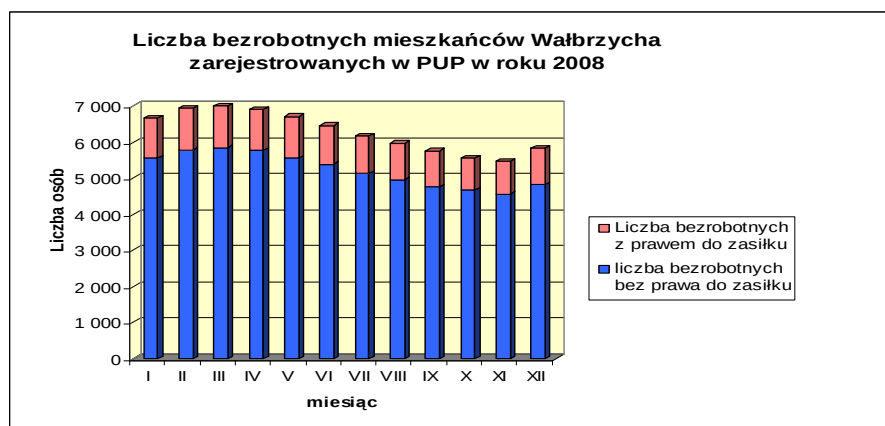
Zmniejszyła się znacznie liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, ale jednocześnie wzrosła liczb osób korzystających z powodu ochrony macierzyństwa, z powodu długotrwałej choroby i niepełnosprawności. Zaznaczyć należy, że powodów korzystania z pomocy może być w rodzinie kilka.

Lata	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia
2004	3 851
2005	4 210
2006	4 192
2007	3 989
2008	2 998

Już od drugiej połowy 2007 r. nastąpił zauważalny spadek liczby bezrobotnych co skutkowało zmniejszającą się liczbą klientów pomocy społecznej. Ośrodek nawiązał ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Wałbrzychu w zakresie przepływu informacji o wolnych miejscach pracy oraz osobach obejmowanych przez MOPS działaniami systemowymi. Skorelowanie działań w stosunku do bezrobotnego ma na celu efektywniejsze wykorzystanie istniejących instrumentów oddziaływania na rynek pracy. Ośrodek ściśle współpracował również bezpośrednio z firmami kierując do nich podopiecznych np. do prac porządkowych i sezonowych.

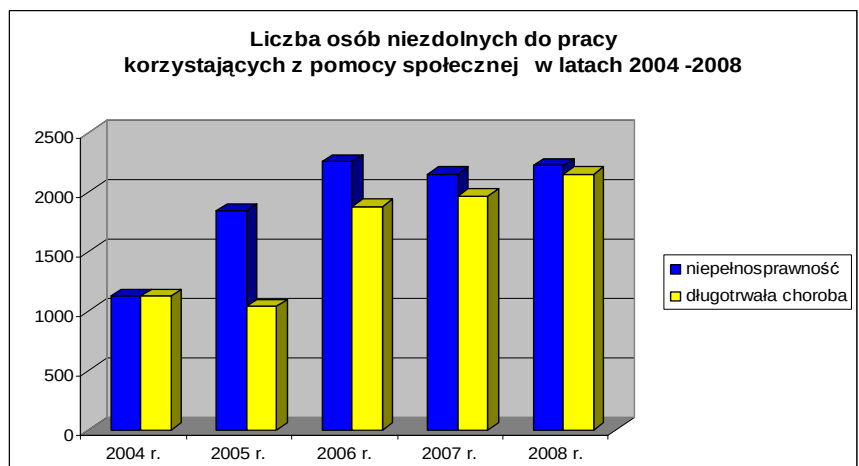
Liczba osób (średniorocznie) zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy zmalała w stosunku do lat ubiegłych. W trakcie roku 2008 roku liczba osób bezrobotnych rosła do marca, a następnie zmniejszała się, aby pod koniec roku, w grudniu ponownie wzrosnąć.

Możliwość znalezienia zatrudnienia przez bezrobotnych podopiecznych Ośrodka ściśle uzależniona jest od sytuacji na rynku pracy, jeśli przeważa rynek pracownika nad rynkiem pracodawcy pojawia się szansa dla klientów pomocy społecznej. Zwiększa się wówczas zainteresowanie pracodawców osobami z niższym wykształceniem i bez kwalifikacji. Zwiększone szanse uzyskania zatrudnienia dotyczyły jednak tylko tej grupy klientów, którzy mieli faktyczne problemy ze znalezieniem zatrudnienia ze względu na brak miejsc pracy. Natomiast osoby nadużywające alkoholu, w wieku przedemerytalnym, samotnie wychowujące dzieci nadal mają problemy ze znalezieniem zatrudnienia.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizował, w okresie od 1 lipca do 10 grudnia 2008 r. pierwszą edycję projektu systemowego, którego głównym celem było przygotowanie wybranej grupy bezrobotnych klientów pomocy do lepszej pozycji na rynku pracy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmował również działania w stosunku do innych grup osób pozostających w trudnej sytuacji. Dla osób starszych, chorych, niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi, Ośrodek oferuje usługi opiekuńcze, a w ostateczności skierowania do domów pomocy społecznej. Zauważalny jest wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i skierowania do domów pomocy społecznej szczególnie w „najmłodszych” dzielnicach miasta: Piaskowa Góra, Podzamcze. Poniższy wykres pokazuje wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń z powodu niezdolności do pracy.

Pracownicy socjalni dokonują systemowej diagnozy rodziny badając jej możliwości samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, na podstawie tej diagnozy podejmują różne formy pracy socjalnej ukierunkowane na rozwiązywanie problemów oraz usamodzielnienie rodziny. Pracownicy współpracują z działającymi w dzielnicy instytucjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy.

W przypadku starości, choroby, niepełnosprawności praca socjalna ma na celu ułatwianie kontaktów klientów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji, a także inicjowanie kontaktów rodzinnych, podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobami wymagającymi takiej pomocy, w tym zawieranie umów alimentacyjnych. W przypadku, kiedy pomoc w środowisku zamieszkania nie wystarcza, poszukujemy miejsca w domu pomocy społecznej.

Ogółem ze wszystkich form pomocy społecznej w roku 2008 skorzystało w Wałbrzychu 4 800 rodzin, każdy terenowy pracownik socjalny miał więc w swoim rejonie opiekuńczym 100 środowisk. Pracy socjalnej wymagało 3 243 rodziny, czyli 68 % objętych pomocą rodzin. Była to pomoc we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzeniu warunków do usamodzielnienia. Praca socjalna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współudziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Pracownicy socjalni w ramach swoich działań aktywizujących wydali skierowania:

Skierowania	Wydane	Zrealizowane
Do zatrudnienia	1 666	836
Do Klubu Integracji Społecznej,	127	45
Na szkolenia, kursy	215	134
Do prac społecznie użytecznych	538	225
Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	168	69
Na terapie	300	118

W roku 2008 uwydatnił się istotny problem dotyczący mieszkańców Wałbrzycha i nie tylko naszego miasta, a mianowicie problem mieszkaniowy. Pracownicy Ośrodka przeprowadzili rozeznanie wśród podopiecznych w trudnej sytuacji mieszkaniowej. Wyłoniły się wśród podopiecznych trzy grupy: samowolnie zajmujących mieszkania, tych którzy utracili tytuł prawny do zajmowanego lokalu lub mieszkają w nim bez tytułu prawnego oraz rodzin, które nie opłacają opłat.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przeprowadził w okresie lipiec – wrzesień rozeznanie 100 gospodarstw domowych zgłoszonych przez Wydział Spraw Lokalowych jako mieszkania samowolnie zajęte. Przygotowano ankiety, które wypełnili pracownicy socjalni w trakcie rozeznania środowiskowego. Na podstawie

zebranych danych sporządzono analizę sytuacji rodzin we wskazanych mieszkaniach. W wyniku podjętych przez Prezydenta Wałbrzycha działań Ośrodek otrzymał do dyspozycji cztery lokale przejściowe dla rodzin w bardzo trudnej sytuacji mieszkaniowej, wymagających natychmiastowego wsparcia. Mieszkania zostały zasiedlone i funkcjonują jako filie Integracyjnego Domu dla Bezdomnych.

Pracownicy socjalni zawarli 686 kontraktów, a zakończyli 412. Kontrakt socjalny zawierany jest w sytuacjach, w których istnieje możliwość podjęcia przez osobę lub rodzinę działań mających na celu poprawę własnej sytuacji życiowej zwłaszcza w sytuacji bezrobocia, problemu z alkoholem, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W kontrakcie socjalnym dokonuje się oceny sytuacji oraz formułuje cele, które klient ma osiągnąć dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Realizacja działań podlega okresowej ocenie – ma na celu oszacowanie zmian, jakie nastąpiły w rodzinie. Kontrakty socjalne były głównym narzędziem w projekcie systemowym zrealizowanym w 2008r. przez MOPS.

Projekt systemowy „Od bierności do aktywności” - współfinansowany był przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Projekt będzie kontynuowany do 2013 roku.

W 2008 r. objęto wsparciem 184 osoby, niezatrudnione i korzystające z pomocy społecznej, które pozostają bez zatrudnienia i ponad rok korzystają z pomocy społecznej oraz osoby, które nie pracują z powodu opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi. Osoby te, po zawarciu kontraktów socjalnych, zostały tzw. beneficjentami ostatecznymi naszego projektu. I etap projektu realizowany był w okresie od 1 lipca do 10 grudnia 2008 r.

Celem ogólnym Projektu jest przywrócenie do zatrudnienia lub do uzyskania zdolności do zatrudnienia z jednoczesną integracją ze społeczeństwem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w wieku aktywności zawodowej, bezrobotnych, poszukujących pracy, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Celami szczegółowymi jest.:

- zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez kontrakty socjalne,
- uzyskanie zdolności do zatrudnienia przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym,
- upowszechnianie form aktywnej integracji i pracy socjalnej.

Projekt był realizowany w formie kontraktów socjalnych zawieranych pomiędzy klientem pomocy społecznej, a pracownikiem socjalnym MOPS. W ramach kontraktu zapewniliśmy beneficjentowi, stosownie do jego potrzeb:

- zajęcia szkolne związane z uzupełnieniem wykształcenia ogólnego na poziomie gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym,
- zajęcia w ramach kształcenia ustawicznego poprzez zorganizowanie i sfinansowanie kursów zawodowych z zakresu obsługi komputera i internetu, administracji biurowej, bukieciarstwa i opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi,
- zajęcia podnoszące kluczowe kompetencje zawodowe lub nowe kompetencje zawodowe umożliwiające aktywizację zawodową w zakresie kursów: obsługi wózków widłowych, kucharza - dietytyka, kosmetyczki, obsługi kas fiskalnych,
- terapię psychologiczną,
- uczestnictwo w grupach samopomocowych,
- trening umiejętności społecznych,
- trening asertywności,
- indywidualne i grupowe poradnictwo w zakresie doradztwa zawodowego, prawa pracy, pedagogiki, psychologii, socjologii, terapii uzależnień,
- opiekę nad dziećmi i osobami zależnymi w czasie zajęć beneficjenta dla ponad 80 matek, które powierzały nam opiekę nad 220 dziećmi,
- wyżywienie w trakcie zajęć,
- ubezpieczenie NNW ,
- dojazdy do miejsca zajęć,
- zasiłki i pomoc w naturze w czasie realizacji kontraktu,
- bezpłatną pomoc w nauce dla osób uczących się,
- zajęcia integracyjne: teatr, kino, ogniska,

Kalkulowany koszt jednego kontraktu wyniósł 5 tys. zł., Działania w ramach kontraktu socjalnego miały formę warsztatów, wykładów lub zajęć praktycznych. Osoby, których kontrakt socjalny obejmował kursy zawodowe - zakończyły udział w projekcie. W odniesieniu do beneficjentów rozpoczynających naukę w gimnazjum lub liceum ogólnokształcącym udało się, w wyniku inicjatywy podjętej na szczeblu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (Instytucja Zarządzająca), rozszerzyć kontrakty aż do czasu ukończenia szkoły.

Osiągnięte wskaźniki świadczą o tym, że projekt zakończył się sukcesem. Jest to przede wszystkim duże osiągnięcie dla uczestników projektu, bowiem wymagał nie lada wysiłku i konsekwencji, przełamywał stereotypy, wyzwalał ukryty potencjał, wreszcie dał możliwość zaistnienia w społeczeństwie, a w wielu przypadkach - pracę.

Rezultaty:	Działanie	Plan	Wykonanie	%
1	Trening umiejętności społecznych	184	177	96
2	„szkoła dla rodziców”	137	131	96
3	terapia psychologiczna	60	60	100
4	grupy samopomocowe	40	38	95
5	doradztwo zawodowe	184	183	99
6	poradnictwo indywidualne	184	184	100
7	badania profilaktyczne	60	84	140

8	kursy zawodowe	137	129	94
9	nauka w szkole	46	41	89
10	opieka nad dziećmi	80	70	88

Na realizację Projektu otrzymaliśmy dofinansowanie w wysokości 1.268.827,20 zł, co stanowi 90% całkowitej wartości Projektu, zaś kwota 140.980,80 zł (pozostałe 10%) to wkład własny (budżet Gminy Wałbrzych) - przeznaczony na zasiłki dla beneficjentów. Budżet został wykorzystany w 100% (1.409.708,00 zł).

Centrum Aktywności Lokalnej (CAL)

Od 2006 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu rozpoczął działania zmierzające do pracy metodą Centrum Aktywności Lokalnej jako metody aktywizacji społeczności lokalnej, której główną ideą jest hasło: „Pomóżmy ludziom, aby pomogli sami sobie”.

W poprzednich latach przeszkoleni zostali pracownicy Ośrodka, zapoznano się z założeniami i dostosowano strukturę MOPS. Założeniem na rok 2008 było inicjowanie powstawania lokalnych partnerstw na terenie Wałbrzycha. Założeniem jest współpraca różnych podmiotów zlokalizowanych w dzielnicy na rzecz rozwiązywania problemów nękających jej społeczność.

Zespół Pracy Socjalnej Nr 3 jest najbardziej zaawansowany w realizację metody, gdyż to na terenie na ul. Osiedleńców rozpoczęto w 2007 roku działania środowiskowe.

W roku 2008 zespół został nagrodzony w konkursie organizowanym przez Regionalne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych na tworzenie Partnerstw Lokalnych na terenie byłego województwa wałbrzyskiego. Nagrodą był udział przedstawicieli Partnerstwa w trzy - etapowym szkoleniu w Karpaczu w okresie kwiecień - maj 2008 r. Przedstawiciele Partnerstwa wzięli też udział w konferencji Forum Grup Partnerskich, która odbyła się w maju we Wrocławiu. W Partnerstwie współpracuje 11 instytucji i organizacji, tj. MOPS, Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 23, Gminny Zespół Szkół Nr 2, Straż Miejska, Komisariat II Policji, kuratorzy sądowi, Rada Wspólnoty Samorządowej, Radna Rady Miejskiej, PCK, Stowarzyszenie Statystów Filmowych i Telewizyjnych „Statysta”, Parafia rzymsko - katolicka pw. MBNP.: Członkowie Partnerstwa systematycznie spotykają się co 2-3 miesiące, zadania realizowane są w grupach zadaniowych, których członkowie spotykają się częściej, w zależności od potrzeb. W 2008 roku partnerzy współorganizowali następujące inicjatywy:

Ferie zimowe 2008 dla dzieci – zajęcia odbywały się na terenie Szkoły podstawowej Nr 23 oraz Gminnego Zespołu Szkół Nr 2, dzieci brały udział w warsztatach tanecznych, muzycznych, plastycznych, atrakcyjnych wycieczkach i zajęciach sportowych. Przedsięwzięcie oparte wyłącznie na pracy wolontariuszy i środkach uzyskanych od sponsorów.

Wakacje 2008 dla dzieci – partnerstwo wystąpiło z wnioskiem w konkursie organizowanym przez Prezydenta Miasta na wspieranie działań na rzecz integracji osób i rodzin – aktywizacja społeczna i uzyskało dofinansowanie na realizację

zadania w kwocie 5 000 zł. Zajęcia odbywały się na terenie dwóch szkół, został przygotowany atrakcyjny program, który obejmował zarówno wycieczki i wyjazdy, jak też zajęcia na terenie szkół wraz z udziałem zaproszonych przedstawicieli różnych grup zawodowych.

Dwa festyny rodzinne „Profilaktyczna jesień 2008” – współorganizowane z Działem Interwencji i Profilaktyki Alkoholowej. Przebieg festynów urozmaicały ciekawe konkursy, pokazy, zabawy, występy. Strażacy rozegrali towarzyski mecz piłki nożnej z samorządowcami. Wystąpił zespół Wałbrzyska Łoża Trubadurów Górskich oraz zespół taneczny ze Stowarzyszenia Statystów Filmowych i Telewizyjnych „Statysta”. Uczestnicy konkursów otrzymali atrakcyjne nagrody.

Turniej koszykówki dla dzieci i młodzieży z Nowego Miasta – partnerzy ponownie wystąpili z wnioskiem w konkursie ogłoszonym przez Prezydenta Miasta na realizację środowiskowych programów profilaktyki zachowań problemowych dzieci i młodzieży i ich rodzin oraz grup szczególnego ryzyka. Głównym celem przedsięwzięcia było inicjowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z Nowego Miasta. W trakcie trwania turnieju przeprowadzane były w szkołach zajęcia o charakterze edukacyjno-profilaktycznym z psychologiem MOPS, pracownikami socjalnymi i pedagogami szkolnymi. Każdy uczestnik turnieju otrzymał piłkę, a „Mistrzowie Koszykówki” zostali nagrodzeni atrakcyjnymi nagrodami.

Zespół Pracy Socjalnej Nr 2 podjął działania w rejonach Biały Kamień i Konradów.

W czerwcu ubiegłego roku na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców dzielnicy Konradów oraz instytucji i organizacji działających w terenie opracowano „Mapę zasobów i potrzeb”. Pracownicy socjalni gromadzą informacje na temat zasobów ludzkich i instytucjonalnych oraz definiują występujące w dzielnicy problemy. Mapa Zasobów i Potrzeb pozwoliła na wyłonienie partnerów do współpracy w rozwiązywaniu problemów mieszkańców oraz inicjowanie działań w oparciu o rozpoznane potrzeby.

Od kwietnia do czerwca ubiegłego roku pracownicy socjalni organizowali spotkania z przedstawicielami lokalnych instytucji szkół, biblioteki, stowarzyszeń i organizacji, kuratorów i radną Rady Miejskiej Wałbrzycha w wyniku, których nawiązano na zasadach partnerskich współpracę z dwiema szkołami podstawowymi, gimnazjum i pracownicy socjalni zorganizowali wspólnie „Dzień Szkoły bez przemocy”.

Dzięki funduszom uzyskanym od sponsora pracownicy socjalni zorganizowali w czerwcu całodzienną wycieczkę do Wrocławia dla 42 dzieci z najuboższych rodzin dzielnicy. W ubiegłym roku pracownicy socjalni dwa razy w miesiącu pełnili dyżury w siedzibie Rady Wspólnoty Samorządowej.

Zespół Pracy Socjalnej Nr 4 - w kwietniu 2008 zainspirował spotkanie przedstawicieli instytucji i organizacji funkcjonujących w rejonie Podgórze w celu nawiązania współpracy mającej na celu poprawienie funkcjonowania lokalnego społeczeństwa. Uczestnicy spotkania ustalili, jakie są możliwości poszczególnych instytucji w działaniach na rzecz społeczności lokalnej. W wyniku dwóch spotkań, zainicjowane zostało spotkanie obywatelskie, na które licznie przybyli mieszkańcy dzielnicy. Ze zgłoszonych potrzeb wynikało, iż do najpilniejszych należy zainstalowanie progów spowalniających przy budynkach jednej z ulic dzielnicy, a także odnowienie klatek schodowych. Mieszkańcy wyrazili gotowość czynnego udziału w malowaniu swoich klatek. Nie udało się jednak sfinalizować działań

i zespół się rozpadł. Budowanie partnerstwa jest działaniem długofalowym i nie od razu udaje się doprowadzić do jego powstania.

W sierpniu 2008 r. pracownicy socjalni zorganizowali wyprawę dla grupy 20 dzieci z rodzin korzystających z pomocy społecznej na przyjęcie sponsorowane przez właścicielkę jednego z lokali gastronomicznych.

W październiku pracownicy socjalni przeprowadzili badania zasobów i potrzeb w części dzielnicy Podgórze. W wyniku tych badań uzyskaliśmy informacje, które zamierzamy wykorzystać w działaniach środowiskowych.

W grudniu 2008 r. pracownicy socjalni zebrali fundusze i pomoc rzeczową w postaci nowych zabawek i gier planszowych i zorganizowali zabawę mikołajkową dla 30 dzieci. Przygotowane paczki rozdawał „Mikołaj”, a zabawy ruchowe prowadził w ramach sponsoringu instruktor.

Dzięki Wałbrzyskiemu Teatrowi Lalki i Aktora od grudnia 2008 na każdy niedzielny spektakl otrzymujemy dwa dwuosobowe zaproszenia, które pracownicy socjalni przekazują wytypowanemu rodzicowi, który zabiera swoje dziecko i dwoje dzieci z mieszkającej w pobliżu rodziny. Działanie takie ma nie tylko zapewnić uczestnictwo w spektaklach, ale też pomóc nawiązać pozytywne relacje sąsiedzkie.

Zespół Pracy Socjalnej Nr 1 współpracuje głównie z Radną Rady Miejskiej Wałbrzycha w przekazywaniu darów na rzecz mieszkańców, a szczególnie dzielnicy Szczawienko. Przygotowuje się do zainicjowania lokalnych partnerstw na Piaskowej Górze i Podzamczu.

Wolontariat „Razem damy radę”

Zaangażowanie w działalność społeczną stanowi konkretny wyraz demokracji uczestniczącej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu rozpoczął w roku 2007 pozyskiwanie wolontariuszy i opracowywanie zasad działalności.

W styczniu 2008 roku przeszkolono pierwszą grupę młodych ludzi, którzy zadeklarowali chęć pracy charytatywnej. W całym roku współpracę z MOPS nawiązało 61 osób, a wolontariatem objęto w sumie 35 rodzin. Pomocą wolontariuszy objęto również dzieci uczęszczające na świetlice środowiskowe prowadzone przez MOPS. Pracownicy socjalni zgłaszali rodziny, którym wskazane byłoby wsparcie wolontariuszy. Przede wszystkim są to rodziny z dziećmi, jak również osoby starsze i niepełnosprawne. Wolontariusze podejmowali liczne działania mające na celu niesienie pomocy podopiecznym, spotykali się przede wszystkim z podopiecznymi w ich miejscu zamieszkania, ale organizowali również wspólne wyjścia.

Większość wolontariuszy stanowią osoby młode, przede wszystkim kobiety, studenci i uczniowie. Zdecydowanie najlepszą współpracę nawiązaliśmy ze studentami z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu oraz Zespołem Szkół nr 2 w Wałbrzychu. Dzięki współpracy z Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych zorganizowano szkolenia wolontariuszy, na których poruszono między innymi prawa i obowiązki wolontariusza, sposoby komunikacji, motywacja, przepisy prawne, w tym: ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ponadto przeprowadzono szkolenia dotyczące BHP.

W okresie Świąt Bożego Narodzenia uczniowie Zespołu Szkół nr 2 w Wałbrzychu wraz z Opiekunem zorganizowali zbiórkę żywności długoterminowej, słodczy, zabawek oraz przyborów szkolnych. Paczki zostały przekazane trzem rodzinom wielodzietnym.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu zorganizował uroczyste spotkanie z okazji Dnia Wolontariusza, który corocznie obchodzony jest 5 grudnia, na które przybyli zaproszeni wolontariusze, osoby współpracujące i pracownicy socjalni. Wszystkim wolontariuszom Dyrektor Ośrodka wręczył podziękowania, natomiast tym, którzy w sposób szczególny wykazali się swoją działalnością wręczono również upominki.

MOPS zgłosił 4 kandydatów na konkurs „Wolontariusza Roku 2008 Regionu Wałbrzyskiego”.. organizowany przez Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w imieniu Koalicji Wałbrzyskich Organizacji Pozarządowych. Gala wolontariatu odbyła się 17 grudnia 2008 roku w Zamku Książ.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Od dnia 1 października 2008 r. rozpoczął ponownie działalność Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Duracza 15a, obecnie w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zajęcia w Domu Samopomocy odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30. Zajęcia prowadzone były przez instruktorów terapii zajęciowej, pedagogów oraz rehabilitanta. Realizacja zadań odbywała się w grupach, indywidualnie i zbiorowo. Młodzież pracowała w 6 pracowniach:

- Plastycznej;
- Krawieckiej;
- Majsterkowiczów;
- Rękodzielniczej;
- Bukieciarsko – ogrodniczej;
- Gospodarstwa domowego;

oraz klubach zainteresowań:

- Muzyczny – relaksacyjny;
- Teatralny - biblioterapia;
- Filmowy;
- Komputerowy;
- Taneczne

Ważnym elementem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy jest integracja społeczna. ŚDS współpracował z wieloma instytucjami i organizacjami społecznymi, Wałbrzyskimi Warsztatami Terapii Zajęciowej, Powiatowym Środowiskowym Domem Samopomocy oraz ze szkołą muzyczną.

Środowiskowy Dom Samopomocy uczestniczył w wielu imprezach kulturalnych i sportowych integrujących środowiska osób niepełnosprawnych nie tylko z terenu powiatu wałbrzyskiego (IV Turniej Halowej Piłki Nożnej, Konkurs recytatorski). W ramach zajęć uspołeczniających i integracyjnych uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy raz w tygodniu jeżdżą na basen, byli również gościnnie w Telewizji Wałbrzych na „Dniach Otwartych”, w Palmiarni oraz w Wałbrzyskiej Straży Pożarnej.

Najważniejszym rezultatem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy było stworzenie szansy rozwoju osobom niepełnosprawnym intelektualnie, tworzenie warunków do godnego i pełnowartościowego życia wśród przyjaznych im osób. Nabywanie umiejętności współżycia społecznego w grupie – integracja ze społecznością lokalną Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy pozwoliła na:

- objęcie opieką w środowisku lokalnym 30 osób niepełnosprawnych intelektualnie,
- prowadzenie kompleksowej rehabilitacji społecznej,
- prowadzenie psychoterapii i socjoterapii,
- wszechstronny rozwój biologiczny,
- wszechstronny rozwój psychiczny,
- wszechstronny rozwój społeczny,

Postępowanie wspierające – rehabilitacyjne odbywało się wg indywidualnych planów dostosowanych do potrzeb psychofizycznych użytkowników i obejmowało:

- trening umiejętności samoobsługowych (samodzielne jedzenie, mycie, ubieranie itp.),
- trening zaradności życiowej w życiu codziennym (dotyczył przygotowywania posiłków, prania, sprzątania, robienia zakupów, itd.),
- trening umiejętności społecznych - nawiązywanie kontaktów, poznanie zasad współżycia w grupie, umiejętność współdziałania, aktywność społeczna,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego (rozwijanie zainteresowań lekturą, sportem, turystyką, czynny udział w imprezach kulturalnych oraz w klubach zainteresowań),
- terapia zajęciowa - zajęcia plastyczne, rękodzielnictwo, bukietarstwo i zajęcia kulinarne,
- psychoterapię,
- rehabilitację fizyczną - ćwiczenia ogólnousprawniające, fizjoterapia indywidualna.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w celu realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień, interwencji kryzysowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzi następujące placówki i formy działań:

- Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin,
- Punkt Konsultacyjny dla osób eksperymentujących z narkotykami,
- Punkt Konsultacyjny dla rodziców dzieci uzależnionych i sięgających po środki odurzające,
- Punkt Interwencyjny – Konsultacyjny,
- Punkty „Niebieska Linia”,
- Integracyjny Dom dla Bezdomnych,
- grupę wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- grupę motywacyjną dla osób z problemem alkoholowym,
- Klub Integracji Społecznej,
- środowiskowe świetlice opiekuńczo-wychowawcze w rejonach: Podzamcze, Piaskowa Góra, Śródmieście, Glinik Nowy, Lubiechów,

- specjalistyczny księgozbiór z zakresu wiedzy o uzależnieniach i przemocy w rodzinie,
- telefon zaufania, telefon informacyjny.

Specjaliści MOPS zajmują się łagodzeniem objawów reakcji kryzysowej, przywracaniem równowagi psychicznej oraz udzielaniem emocjonalnego wsparcia dla zapewnienia poczucia bezpieczeństwa osobom i rodzinom znajdującym się w stanie kryzysu, a w szczególności :

- diagnozowaniem i motywowaniem w kierunku konstruktywnych zmian,
- krótkoterminową psychoterapią kryzysową,
- poradnictwem psychologicznym, socjalnym, prawnym,
- prowadzeniem Indywidualnego Programu Wychodzenia z Bezdomności,
- upowszechnianiem i popularyzowaniem wiedzy na temat kryzysu i sposobu radzenia sobie z nim,
- mobilizowaniem naturalnego systemu wsparcia dla osoby, rodziny w kryzysie bądź zapewnieniem wsparcia instytucji,
- współpracą z instytucjami i organizacjami pozarządowymi (policja, sąd, prokuratura, PCK, PKPS, PCPR, TPDF, TKOPD, i inne działające na terenie miasta Wałbrzycha),
- organizowaniem szkoleń dla realizatorów miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (pracowników socjalnych, pedagogów, nauczycieli, funkcjonariuszy policji, kuratorów sądowych, strażników miejskich, członków organizacji pozarządowych),
- inicjowaniem i koordynowaniem lokalnych kampanii i programów profilaktyki,
- udzielaniem porad i informacji telefonicznych,
- zwiększaniem dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, wspomaganiem działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych, izolowaniem osób będących w stanie nietrzeźwości.

W 2008 roku do Działu Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej zgłosiło się 1. 204 osób, w tym 125 dzieci, którym udzielono 2.011 porad i konsultacji w różnych sytuacjach kryzysowych w tym:

1. Kryzysy psychiatryczne
 - alkoholizm, narkomania (alkoholizm w rodzinie) - 799
 - współuzależnienie - 170
 - zaburzenia psychiczne - 126
2. Kryzysy rodzinne:
 - przemoc w rodzinie psychiczna i fizyczna - 97
 - kryzysy małżeńskie - 83
 - problemy wychowawcze - 260
 - niezaradność życiowa - 30
3. Kryzysy psychospołeczne
 - bezrobocie - 8
 - bezdomność - 212
 - próby samobójcze - 0

4. Interwencje w środowisku	
• ramach procedury Niebieska Karta	- 92
• w wyniku traumatycznych zdarzeń	- 0
5. Poradnictwo telefoniczne	
• telefon zaufania	- 93
• telefon informacyjny	- 41

W punkcie konsultacyjnym prowadzona jest **grupa motywacyjna dla osób z problemem alkoholowym**, znajduje się bogaty księgozbiór specjalistyczny, z zakresu wiedzy o problemie alkoholowym i przemocy domowej oraz telefon zaufania i informacyjny. W 2008 roku udzielono 861 konsultacji indywidualnych. W trakcie spotkań z osobami uzależnionymi od alkoholu sporządzono wstępne diagnozy i skierowano na grupę motywacyjną. Odbyło się 101 spotkań grupy, w których uczestniczyło łącznie 521 osób. Po ukończeniu zajęć, 67 osób skierowano do dalszej terapii w Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia, przy ul. Broniewskiego w Wałbrzychu, 78 osób skierowano do leczenia w systemie zamkniętym. W ciągu ubiegłego roku z księgozbioru korzystało 37 osób, głównie studenci wałbrzyskich uczelni, pedagodzy placówek oświatowych, młodzież szkół średnich oraz pracownicy socjalni. W punkcie konsultacyjnym prowadzona jest indywidualna terapia dla sprawców przemocy. W okresie sprawozdawczym skorzystało z niej 31 osób.

Do Punktu konsultacyjnego dla osób eksperymentujących z narkotykami zgłosiło się w 2008 r. 30 osób, z którymi przeprowadzono rozmowy edukacyjne oraz motywujące do podjęcia leczenia w ośrodkach resocjalizacyjnych.

Punkt Konsultacyjny dla rodziców dzieci uzależnionych i sięgających po środki odurzające jest czynny w każdą środę tygodnia w godzinach od 16.00 do 20.00. Z pomocy psychologicznej, edukacji oraz terapii indywidualnej, w okresie od stycznia do grudnia 2008r. skorzystało 241 osób, głównie młodzież szkół średnich, rodzice oraz pedagodzy szkół, a 8 osób podjęło leczenie w ośrodkach resocjalizacji.

W okresie od stycznia do grudnia 2008r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził nadzór merytoryczny nad **punktami „Niebieska Linia”** usytuowanymi w komisariatach policji w rejonach Biały Kamień, Śródmieście, Podgórze, Nowe Miasto, Piaskowa Góra. Punkty czynne są w każdy czwartek w godzinach od 16.00 do 19.00 i pełnią funkcję informacyjno – konsultacyjną i interwencyjną. W omawianym okresie do punktów zgłosiły się 152 osoby poszukujące pomocy w różnych sytuacjach kryzysowych m.in. 87 ofiar przemocy domowej, 6 sprawców, 14 osób mających problem z alkoholem, 35 osób mających problemy wychowawcze z dziećmi, 3 osoby z przemocy seksualnej i 7 małżeństw na mediacje małżeńskie. W punktach dyżury pełnią interwencji - pedagodzy, kuratorzy sądowi, specjaliści pracy socjalnej, którzy w sposób profesjonalny wspierają, edukują, redagują pisma procesowe i urzędowe oraz motywują do dokonywania zmian.

Integracyjny Dom dla Bezdomnych, dysponuje 60 miejscami noclegowymi, a w 2008 r. przebywało w nim w różnych okresach 130 osób na ogólną liczbę 19285 noclegodni. Z pobytu w placówce korzystały osoby nie posiadające własnego lokalu i posiadające status osoby bezdomnej. Dom pełni funkcje otwartego domu wsparcia, w którym w ciągu dnia mogą przebywać osoby bezdomne również z poza placówki.

Bezdomni korzystają z pomocy psychologicznej, terapeutycznej i z zabiegów pielęgnacyjno-higienicznych (kąpiel, pranie, suszenie bielizny i odzieży) z takiej formy pomocy skorzystało 45 osób. W omawianym okresie sprawozdawczym w Domu prowadzone były grupy motywacyjne dla osób z problemem alkoholowym, w których łącznie uczestniczyło 365 osób, głównie osoby bezdomne jak również inne osoby kierowane przez pracowników socjalnych.

Ważnym elementem pracy z osobami bezdomnymi jest opracowany i wdrażany indywidualny program wychodzenia z bezdomności. Program uwzględnia działania o charakterze profilaktycznym, osłonowymi aktywizującym. W omawianym okresie 75 osób uczestniczyło w indywidualnym programie wychodzenia z bezdomności prowadzonym przez specjalistów – psychologów, terapeutów, pedagogów i pracowników socjalnych. Efektem wdrażanego programu jest:

- 12 osób bezdomnych otrzymało mieszkania socjalne,
- 1 osoba bezdomna otrzymała lokal do remontu,
- 20 osób podjęło leczenie odwykowe w systemie zamkniętym,
- 18 osób ukończyło terapię,
- 35 osób utrzymuje 4 m-czną abstynencję.

Mieszkańcy Integracyjnego Domu Dla Bezdomnych korzystają również z innych form pomocy:

- socjalnej, na którą składa się pomoc finansowa, rzeczowa, pomoc w uzyskaniu dokumentów, ustalenia stopnia niepełnosprawności w przypadku choroby lub upośledzenia, umieszczenie w szpitalach i zakładach opieki leczniczej,
- terapeutycznej, na którą składa się terapia krótkoterminowa, grupowa, indywidualna, której celem jest łagodzenie stanów kryzysowych, depresji i pomoc w wychodzeniu z uzależnienia od alkoholu,
- poradnictwo, prawne, konsultacje psychologiczne, pedagogiczne, edukacja-pomoc w załatwieniu spraw urzędowych, napisania wniosku lub pozwu sądowego (Sąd, Policja, Urząd Pracy, Referat Spraw Lokalowych).

W ubiegłym roku w siedzibie Integracyjnego Domu dla Bezdomnych odbyły się warsztaty szkoleniowe z zakresu profilaktyki HIV/AIDS, w którym wzięło udział 27 osób bezdomnych, mieszkańców Integracyjnego Domu dla Bezdomnych.

W godzinach popołudniowych, w placówce, czynny jest **Punkt interwencyjno – konsultacyjny**, którego usługi skierowane są dla środowiska lokalnego. W 2008 roku w placówce przyjęto 391 osób w tym:

• sprawców przemocy	- 150
• ofiary przemocy	- 149
• osoby z problemem alkoholowym	- 114

W ramach działalności punktu interwencyjno – konsultacyjnego udzielono pomocy w następujących formach:

• poradnictwo rodzinne	- 169
• poradnictwo prawne	- 128
• udzielanie informacji o miejscach pomocowych	- 199
• liczba otrzymanych kart z Komisariatów Policji w ramach procedury Niebieska Karta	- 433
• liczba przeprowadzonych rozmów wspierających	- 210
• liczba wysłanych pism do instytucji pomocowych	- 5

- liczba wysłanych wniosków do MKRPA - 12
- liczba osób skierowanych do specjalisty - 76
- liczba porad telefonicznych - 18

Wszystkie osoby zgłaszające się do Punktu skorzystały z pełnej oferty pomocowej, poradnictwa, wsparcia, i edukacji. Osoby wymagające pomocy lub konsultacji u specjalistów kierowano do psychologa, terapeuty, pedagoga Działu Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej. Sprawcy przemocy domowej kierowani są na indywidualne zajęcia korekcyjno-edukacyjne z psychologiem i terapeutą.

W Integracyjnym Domu dla Bezdomnych w każdy poniedziałek w godzinach od 16⁰⁰ do 20⁰⁰ świadczona jest pomoc i poradnictwo psychologiczne na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ubiegłym roku do psychologa zgłosiło się 127 osób i udzielono 246 porad, w tym 3 telefonicznie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi nadzór merytoryczny nad **środowiskowymi świetlicami opiekuńczo-wychowawczymi** znajdującymi się w rejonach Podzamcze, Piaskowa Góra, Śródmieście i Glinik Nowy i od marca 2008r. w nowo powstałej świetlicy w Lubiechowie. W 2008 roku w ramach zajęć opiekuńczo-wychowawczych prowadzone były programy psychoedukacyjne oraz podejmowane różnorodne inicjatywy m.in. organizacja wypoczynku zimowego - ferie i letniego – wakacje, adresowane do dzieci i młodzieży pochodzącej z rodzin problemowych, niewydolnych wychowawczo, zagrożonych różnego rodzaju dysfunkcjami i patologią społeczną.

Ogółem w zajęciach prowadzonych we wszystkich placówkach od poniedziałku do piątku w godzinach od 14.00 do 18.00 uczestniczyło ok. 130 dzieci w wieku od 6 do 17 lat. Nabór dzieci podobnie jak w latach ubiegłych prowadzony był przez pracowników socjalnych MOPS, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych, jak również na wniosek rodzica. Program w placówkach realizowało 13 wychowawców, głównie pedagogów ze specjalizacją resocjalizacja, pedagogika opiekuńczo – wychowawcza i socjoterapia.

W świetlicach prowadzona jest pełna dokumentacja /dzienniki zajęć wychowawczych, karty pracy indywidualnej, diagnoza dziecka.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzone zostały następujące zajęcia:

1. Organizacja nauki własnej:
 - wyrównywanie braków edukacyjnych poprzez zajęcia korekcyjne,
 - bieżąca i systematyczna pomoc w odrabianiu zadań domowych ,
 - utrzymywanie stałej współpracy z gronem pedagogicznym szkół,
 - cotygodniowe korepetycje zorganizowane przez Uniwersytet III Wieku.
2. Pogadanki i zajęcia poruszające zagadnienia profilaktyki:
 - zagrożenia jakie niosą za sobą używki,
 - higiena i zdrowy tryb życia,
 - spotkanie z funkcjonariuszem Policji dotyczące zachowania zasad bezpieczeństwa,
 - spotkania z przedstawicielami Sanepidu.
3. Przeprowadzone gry i zabawy świetlicowe:
 - gry i zabawy planszowe,
 - gry i zabawy wychowawczo-edukacyjne,
 - turnieje rozgrywek stolikowych,
 - nauka piosenek okolicznościowych,

4. Gry i zabawy ruchowe na świeżym powietrzu i w obiektach sportowych:
 - zajęcia sportowe w hali OSiR oraz w pobliżu każdej ze świetlic,
 - wyjazdy do Skateparku – jazda na rowerach sportowych, deskorolkach i rolkach pod okiem instruktorów,
 - wyjazdy na pływalnie w Wałbrzychu i Świebodzicach,
 - wycieczki do Szczawna-Zdroju, parku Sobieskiego, wałbrzyskiego Rynku.
5. Organizowane wyjścia, zabawy okolicznościowe, uroczystości:
 - organizacja balu karnawałowy „U Pipi Langstrump”,
 - realizowanie działań związanych z wypoczynkiem zimowym w formie stacjonarnej dla wychowanków,
 - organizacja Dnia Babci i Dziadka, Dnia Matki, Dnia Dziecka, Halloween, zabawy andrzejkowej, Mikołajek oraz spotkań wigilijnych.
 - uczestnictwo w konkursie recytatorskim „Piękno przyrody w poezji dziecięcej” organizowanym przez Miejską Bibliotekę „pod Atlantami” Filia nr 13 Glinik Nowy ,
 - uczestnictwo w konkursie plastycznym „Małowidło – wiosna, wiosna ach to ty” organizowanym przez Wałbrzyski Ośrodek Kultury,
 - uczestnictwo w „Festynie Rodzinnym u Pipi” – Glinik Nowy,
 - konkurs recytatorski dla dzieci zorganizowany przez Uniwersytet III Wieku,
 - konkurs recytatorski „Artuś”
 - wyjście do Muzeum Wałbrzyskiego oraz Muzeum Przemysłu i Techniki, Palmiarni, Książańskiego Parku Krajobrazowego oraz Jeziora Daisy.
 - wyjazdy do Aquaparku w Świebodzicach, Sztolni w Walimiu, Zamku Grodno w Zagórzu Śląskim,
 - wycieczka do Świdnicy – zwiedzanie Muzeum Dawnego Kupiectwa, Muzeum Broni i Militariów oraz Kościoła Pokoju,
 - wycieczki do Złotoryi oraz Lubomina.
6. Zajęcia rozwijające poczucie estetyki oraz przyswajające zdrowe nawyki kultury osobistej:
 - dbałość o estetyczny wygląd świetlicy oraz przestrzeganie przyjętych w świetlicy zasad,
 - zajęcia plastyczne i techniczne o zróżnicowanej tematyce,
 - zajęcia biblioteczne połączone z konkursami,
 - wyjście do Teatru Lalki i Aktora w Wałbrzychu i Teatru Dramatycznego,
 - zajęcia biblioteczne mające na celu wprowadzenie w literaturę dziecięcą i młodzieżową.

Wychowankowie placówek pochodzą zazwyczaj z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych szeroko rozumianą patologią społeczną, bardzo często o niskim standardzie materialnym, gdzie rodzice wobec problemów związanych ze swoimi dziećmi są całkowicie bezradni. Mając na uwadze rozmiar problemu, świetlice starają się zapewnić nie tylko opiekę w godzinach pozalekcyjnych dzieciom i młodzieży, ale także wspomagać ich rodziny, co realizowane jest poprzez utrzymanie stałego kontaktu z rodzicami dzieci uczęszczających na świetlice oraz przeprowadzaną oceną sytuacji wychowanka, ze szczególnym uwzględnieniem pojawiających się zagrożeń (wykazywane formy patologii bądź zachowań ryzykownych, sposoby zaspokajania potrzeb dziecka). W celu rozpoznania potrzeb każdego wychowanka cyklicznie /co 2-3 miesiące/ organizowane są spotkania z rodzicami. Utrzymywany jest również stały kontakt wychowawców z gronem pedagogicznym szkół, pracownikami socjalnymi MOPS. W razie zaistniałej potrzeby, opiekunowie mogą

korzystać z pomocy terapeutów, pedagogów i psychologów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W dalszym ciągu utrzymywana jest współpraca z Miejską Komendą Policji, Strażą Miejską, Miejską Biblioteką Publiczną, TKKF, Urzędem Miejskim, Wałbrzyskim Ośrodkiem Kultury, Teatrem Dramatycznym oraz Teatrem Lalki i Aktora, pracownikami socjalnymi Ośrodka, kuratorami i Uniwersytetem III Wieku.

Ośrodek Profilaktyki dla Dzieci i Młodzieży działający przy świetlicy „Śródmieście” na Placu Teatralnym 3, kontynuował realizację programów edukacyjno-profilaktycznych i prozdrowotnych, skupiając dziennie ok. 15 osób w wieku od 15 do 18 lat. Cyklicznie jeden raz w tygodniu, w godzinach od 14.00 do 15.30 dla podopiecznych Ośrodka organizowane były zajęcia sportowo – rekreacyjne w sali gimnastycznej Wałbrzyskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Dużym zainteresowaniem wśród młodzieży cieszą się cotygodniowe zajęcia komputerowo – informatyczne, prowadzone w poniedziałki i środy w godzinach od 14.00 do 16.00. Zajęcia pozwalają młodzieży na poszerzenie wiadomości z zakresu informatyki oraz budowy komputera.

Ponadto w okresie od sierpnia do końca grudnia ubiegłego roku we wszystkich środowiskowych świetlicach MOPS realizowany był Program przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży „Ja i mój wybór”, współfinansowany, przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. W ramach Programu odbywały się cykliczne spotkania indywidualne i grupowe dla dzieci i ich rodziców z psychologiem, pedagogiem, jak również prowadzono zajęcia sportowe, plastyczne, fotograficzne, wycieczki autokarowe m.in. do twierdzy Kłodzkiej, Kopalni Złota w Złotym Stoku, Parku Miniatur w Kowarach i Sztolni Kowarskiej oraz Teatru Muzycznego we Wrocławiu.

„Ja i mój wybór” - program przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży realizowany był w 2008 roku w ramach konkursu ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej na wspieranie programów z zakresu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Adresowany był do dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych w wieku od 7 do 15 lat oraz ich rodziców. Program zawierał działania o charakterze pomocy interdyscyplinarnej, kompleksowej i skoordynowanej. Składał się z przedsięwzięć profilaktycznych i równolegle prowadzonych działań: informacyjnych, edukacyjnych, alternatywnych i wczesnej interwencji, które były prowadzone z dziećmi i młodzieżą oraz z ich rodzicami, przeciwdziałając zachowaniom problemowym. W programie udział wzięli wychowankowie środowiskowych świetlic opiekuńczo-wychowawczych oraz młodzież z Ośrodka profilaktyki dla dzieci i młodzieży - około 160 osób i ich rodzice. Projekt „Ja i mój wybór” był kontynuacją realizowanego w ubiegłym roku projektu „Poznaj swój świat”.

Klub Integracji Społecznej prowadzi usługi z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej. Celem prowadzonych działań jest pomoc w uzyskaniu bezpieczeństwa socjalnego, pomoc w osobistym rozwoju i aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Członkowie KIS, biorą udział w programie, opracowanym na podstawie indywidualnej diagnozy i dostosowanym do potrzeb i problemów jej odbiorców.

W okresie od stycznia do grudnia 2008 r. do Klubu Integracji Społecznej zapisało się 69 osób, głównie osoby bezrobotne, bezdomne, uczestniczące w indywidualnym

programie wychodzenia z bezdomności oraz osoby uzależnione od alkoholu, po odbytej terapii.

W ramach zajęć z zakresu reintegracji społecznej prowadzono:

- diagnozy psychologiczne i zawodowe 69 osób,
- zajęcia w grupach motywacyjno-integracyjnych – uczestnicy korzystali z zajęć warsztatowych pt. „Komunikacja interpersonalna”, „Radzenie sobie z lękiem”, „Stres” oraz „Elementy treningu asertywności”. Odbyło się 14 zajęć w każdych zajęciach uczestniczyło 10 -12 osób
- zajęcia uspołeczniające pn. „Kultura dla wszystkich”, udział w spektaklach teatralnych i seansach filmowych, w których uczestniczyło ogółem 25 osób.

Ponadto członkowie Klubu Integracji Społecznej uczestniczyli w:

XII Zlocie Miłośników Przyrody – „Jedlinka- 2008”,

- Jarmarku Średniowiecznym – Zamek Grodno Zagórze Śląskie,
- wycieczce do Jedliny Zdroju – zwiedzanie atrakcji uzdrowiska,
- wycieczce do Muzeum Okręgowego w Wałbrzychu.

Zajęcia uspołeczniające wpisują się w zajęcia z reintegracji społecznej i cieszą się dużym zainteresowaniem wśród klubowiczów. Celem ich jest tworzenie pozytywnych więzi międzyludzkich, poprawnej komunikacji interpersonalnej i nabycia umiejętności współżycia w grupie.

W ramach zajęć z zakresu reintegracji zawodowej zorganizowano m.in.:

- warsztaty komputerowe pn. „Podstawowe zasady obsługi komputera” – zajęcia odbywały się w świetlicy środowiskowej „Podzamcze” wyposażonej w 10 stanowisk komputerowych. Odbyło się 45 spotkań warsztatowych, w których uczestniczyło średnio 8 – 10 osób. Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z podstawami informatyki, zdobyli także umiejętność korzystania z Internetu,
- zajęcia warsztatowe z zakresu inspiracji zawodowej prowadzone przez doradcę zawodowego z Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz doradcę z ochotniczego Hufca Pracy. W ramach zajęć uczestnicy mieli okazję zyskać porady dotyczące podejmowania trafnych decyzji zawodowych, nowoczesnych sposobów poszukiwania zatrudnienia, poznać i ocenić swoje zainteresowania i predyspozycje zawodowe. Na bieżąco byli informowani o rynku pracy i możliwościach zdobywania kwalifikacji zawodowych. Odbyło się 47 warsztatów, w których uczestniczyło średnio 10-12 osób w każdym,
- zajęcia warsztatowe – sesje warsztatowe prowadzone przez doradcę zawodowego z tematów: metody pracy w klubie, reakcje na utratę pracy, analiza niepowodzeń w poszukiwaniu pracy, uczenie się a siła twórczego i pozytywnego myślenia, odkrywanie własnych umiejętności i możliwości, rynek pracy, mity i rzeczywistość. Własna firma – czy ja się do tego nadaję, dokumenty aplikacyjne, rozmowy z kwalifikacyjne pracodawcą, jak się trzymać planu, jak się uodpornić na porażki. Odbyło się 20 sesji, w których uczestniczyło średnio 10 -12 osób
- wizytę studyjną w Faurencji Wałbrzych Sp. Z o.o. – uczestnicy KIS podczas wizyty mieli okazję zapoznać się z metodami pracy w zakładzie, mieli możliwość zaobserwowania pracy na niektórych stanowiskach. W wizycie wzięło udział 9 osób.

W ramach reintegracji zawodowej uczestnicy KIS wzięli udział w Targach Pracy, mieli okazję zapoznać się z rynkiem pracy na terenie Dolnego Śląska oraz z ofertami pracy sezonowej poza granicami Polski (udział wzięło 12 osób).

Ponadto w ramach działalności KIS od poniedziałku do piątku, w siedzibie klubu uczestnicy korzystają z internetu, załatwiają swoje sprawy urzędowe, prowadzą rozmowy, mają również dostęp do aktualnej prasy („Wiadomości Wałbrzyskie”, „Gazeta Wrocławska”, „30 minut”)

W celu rozszerzenia oferty dla klubowiczów Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podpisał porozumienia:

- z Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy w Wałbrzychu, którego przedmiotem jest „świadczenie specjalistycznych, bezpłatnych usług przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej na rzecz klientów KIS-u w formie trzydniowych warsztatów pn. „Zajęcia aktywizacyjne – przygotowanie bezrobotnych i poszukujących pracy do samodzielnego poszukiwania i podjęcia zatrudnienia”,
- z Powiatowym Urzędem Pracy w Wałbrzychu, którego przedmiotem jest świadczenie specjalistycznych, bezpłatnych usług przez doradcę zawodowego PUP na rzecz klientów KIS.

W ramach wdrażania Środowiskowego Programu Profilaktyki opartego na Środowiskowym Programie Zachowań Problemowych Dzieci i Młodzieży opracowanym przez prof. Zbigniewa Gasia, odbyło się 55 spotkań zespołów dzielnicowych w poszczególnych dzielnicach miasta: Piaskowa Góra i Poniatów, Podzamcze i Szczawienko, Biały Kamień, Sobiecin, Stary Zdrój, Nowe Miasto i Rusinowa. Celem spotkań było omówienie spraw związanych z przygotowaniem festynów „Dnia Profilaktyki” oraz spraw związanych z prowadzeniem skutecznej pracy wychowawczej i profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą. W spotkaniach brali udział pedagodzy szkół podstawowych i gimnazjalnych, przedstawiciele Urzędu Miasta, pracownicy socjalni, funkcjonariusze policji, strażnicy miejscy, kuratorzy sądowi, bibliotekarze, przedstawiciele organizacji pozarządowych i wspólnot samorządowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest organizatorem **szkoleń** dla realizatorów miejskiego programu rozwiązywania problemów alkoholowych. W dniach 27 i 28 maja 2008 roku zorganizowano w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu szkolenie warsztatowe pn. „Młodzież wobec zagrożeń – picie alkoholu, używanie narkotyków, udział w sektach i subkulturach, wczesna inicjacja seksualna – jak przeciwdziałać i interweniować? Czyli co mogą zrobić dorośli w mieście Wałbrzych”, w której udział wzięła 60 osobowa grupa nauczycieli i pedagogów szkolnych.

W ramach wdrażania środowiskowego programu profilaktyki w dniach od 2 do 5 grudnia 2008r. odbyło się szkolenie warsztatowe pn. „Budowanie szkolnego programu profilaktyki uzależnień od alkoholu i narkotyków – budowanie programów wczesnej interwencji”, w której udział wzięło 60 osób, pedagogów, nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjalnych, wychowawców środowiskowych świetlic opiekuńczo-wychowawczych i kuratorów sądowych.

W okresie od lutego do grudnia 2008 roku w Zespole Szkół Nr 4, Zespole Szkół Nr 7, Zespole Szkół Nr 8, Publicznym Gimnazjum Nr 5 oraz Gminnym Zespole Szkół Nr 2 realizowany był program profilaktyczno-edukacyjny „Piramida”. Programem zostało objętych 1379 uczniów, rodziców i nauczycieli, a jego głównym celem było ograniczenie zjawiska narkomanii wśród młodych ludzi.

W 2008 roku w ramach Ogólnopolskiej kampanii „Cięża bez alkoholu” psycholog Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej prowadził spotkania edukacyjno-informacyjne dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych w ramach kampanii „Cięża bez alkoholu”. Odebyły się 44 spotkania, w których uczestniczyło ok. 1383 uczniów oraz nauczycieli w następujących placówkach: V Liceum Ogólnokształcące, III Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Nr 7, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii, Zespół Szkół Nr 8, Zespół Szkół Zawodowych Specjalnych, Zespół Szkół Nr 5, Zespół Szkół w Szczawnie Zdroju, Zespół Szkół Nr 9, Zespół Szkół Nr 10, IV Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Specjalnych.

W 2008 r. specjaliści Działu Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej prowadzili cykliczne cotygodniowe zajęcia edukacyjno-profilaktyczne w wałbrzyskich szkołach m.in. w Zespole Szkół Nr 2 i Nr 5, Zespole Szkół Przyszpitalnych, w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 23, w Gminnym Zespole Szkół Nr 2, w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii. Prelekcje oraz pogadanki dotyczyły tematyki profilaktyki uzależnień (alkohol i środki psychoaktywne), przeciwdziałania agresji, poprawnej komunikacji, asertywności oraz praw dziecka. Przeprowadzono także zajęcia na temat profilaktyki uzależnień z nauczycielami Zespołu Szkół Zawodowych Specjalnych. Ogółem w zajęciach uczestniczyło około 520 dzieci i młodzieży oraz 50 wychowawców.

Już po raz siódmy gmina Wałbrzych wzięła udział w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej – koordynator kampanii zakupił materiały edukacyjne dotyczące kampanii i przekazał do wszystkich placówek oświatowych z terenu miasta Wałbrzycha. Przez trzy miesiące (od 1 kwietnia do 30 czerwca ubiegłego roku) uczestniczące w kampanii szkoły organizowały imprezy sportowe, happeningi, spektakle, festyny, marsze profilaktyczne i inne imprezy pod wspólnym hasłem „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Uczniowie wałbrzyskich szkół wspierani przez nauczycieli włączyli się w wielki festiwal inicjatyw profilaktyczny. Przez cały czas trwania kampanii promowano ideę edukacji poprzez sport. We wrześniu 2008 r. nastąpiło uroczyste podsumowanie VII edycji kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, podczas której wyróżnionym nauczycielom wręczone zostały certyfikaty za zaangażowanie w realizację zajęć profilaktyczno-edukacyjnych, natomiast autorzy nagrodzonych prac otrzymali nagrody. Rok 2008, był kolejnym, w którym został sporządzony raport na temat wdrażania i ewaluacji programów profilaktyki środowiskowej pn. „Monitorowanie Problemów Alkoholowych i Narkotycznych na terenie Miasta Wałbrzycha”, badania prowadzone są od 1999 roku, (co 2 lata) i są niezwykle pomocne przy określeniu obszarów zagadnień społecznych i konstruowaniu programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz programów przeciwdziałania narkomanii. Badania prowadzone są przez Zakład Badawczy „TUAN”.

Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 589 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu i naruszających zasady współżycia społecznego. Składane wnioski w przeważającej części pochodziły od osób prywatnych, najczęściej rodzin i bliskich osób nadużywających alkoholu oraz policji, kuratorów sądowych, pracowników socjalnych, W wymienionym okresie odbyły się 24 posiedzenia roboczych zespołu do spraw opiniowania i kierowania na leczenie odwykowe, na których przeprowadzono rozmowy z 334 osobami, natomiast 255 osób nie zgłosiło się na wezwanie, bądź oczekuje na wezwanie. Wśród osób, z którymi przeprowadzono rozmowy 149 osób wyraziło zgodę na podjęcie terapii, pozostałych skierowano do terapeuty uzależnień

od alkoholu celem ich zdiagnozowania i podjęcia leczenia odwykowego. Część osób kierowano na badanie lekarskie celem określenia ewentualnego uzależnienia od alkoholu lub też zlecono przeprowadzenie wywiadu środowiskowego celem ustalenia stanu faktycznego sprawy. Przeprowadzono 10 wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania osób w stosunku, do których posiadana dokumentacja nie pozwalała na jednoznaczne podjęcie stosownej decyzji. W wyniku przeprowadzonych postępowań sporządzono 194 wnioski do Sądu Rejonowego w Wałbrzychu o wydanie postanowienia o zobowiązaniu do leczenia odwykowego. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych aktywnie współpracowała z Sądem Rejonowym w Wałbrzychu w zakresie przeprowadzania badań w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz udzielenia informacji o przebiegu terapii odwykowej. Podobnie współdziałano z Komisariatami Policji znajdującymi się na terenie miasta Wałbrzycha.

Osoby zwracające się do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych były wyczerpująco informowane o możliwościach skorzystania z grup wsparcia, terapii dla współuzależnionych oraz form pomocy terapeutycznej i psychologicznej.

W 2008 roku do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 230 wniosków w sprawie wydania zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Wałbrzych, z tego 47 wniosków dotyczyło punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, a 183 wnioski dotyczyły punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Działając na podstawie art. 106 § 1 i 5 kpa (tekst jednolity Dz. U. z 2000r. nr 98, poz.1071) w związku z art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r nr 147, poz. 1231) MKRPA wydała łącznie 230 postanowień pozytywnych.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działając zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przeprowadziła kontrolę w zakresie prawidłowości korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Dodatki mieszkaniowe

Zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 wraz z późniejszymi zmianami) dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego, nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku.

Idea dodatków mieszkaniowych sprowadza się do pokrycia ze środków publicznych części ponoszonych wydatków mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy jest więc świadczeniem publicznoprawnym, przysługującym osobie spełniającej określone prawem warunki, którego celem jest pokrycie z funduszy publicznych części wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania. Dodatek mieszkaniowy jest szczególnym świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę na rzecz wskazanych w ustawie osób o niskich dochodach, którym przysługuje tytuł prawny do lokalu, w celu umożliwienia im zapłaty czynszu oraz pokrycia innych obciążających je wydatków za zajmowany lokal mieszkalny (opłaty dodatkowe, eksploatacyjne oraz niektóre koszty związane z zamieszkaniem w lokalu). Tak więc prawo do dodatku jest uzależnione od:

- wysokości dochodu w przeliczeniu na jednego członka gospodarstwa domowego,
- wydatków ponoszonych przez to gospodarstwo na mieszkanie.

Niskie dochody to podstawowy warunek uzyskania dodatku mieszkaniowego. Jednak ważna jest również wielkość powierzchni użytkowej (określonej powierzchni lokalu), którą dysponuje osoba/rodzina ubiegająca się o wsparcie. Ustawa o dodatkach mieszkaniowych ściśle określa kryteria powierzchni użytkowej lokalu, jaka uprawnia do otrzymania pomocy.

Informacja o przyznanych dodatkach mieszkaniowych w 2008 r.

	O G Ó Ł E M	7 200
Wnioski rozpatrzone	pozytywnie	6.516
	negatywnie	684
Powody odmowy przyznania dodatku mieszkaniowego	przekroczenie powierzchni normatywnej.	63
	przekroczenie kryterium dochodowego.	56
	małe wydatki w stosunku do dochodu.	263
	dodatek mniejszy od 2% najniższej emerytury	70
	brak tytułu prawnego	104
	umorzenie postępowania	80
	pozostałe w tym rażące dysproporcje	48

Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	1 osobowych	2.391
	2-osobowych	1.512
	3-osobowych	1.077
	4-osobowych	861
	5-osobowych	464
	6-osobowych i więcej	211
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	do 50 zł miesięcznie.	506
	50 – 100 zł miesięcznie	1.191
	100 – 150 zł miesięcznie	1.480
	150 – 200 zł miesięcznie	1.402
	powyżej 200 zł miesięcznie	1.937
Liczba wstrzymanych wypłat dodatku mieszkaniowego		334

Dodatki mieszkaniowe za okres 2008 r.

	Liczba wniosków złożonych
Styczeń	778
Luty	692
Marzec	643
Kwiecień	593
Maj	545
Czerwiec	522
Lipiec	652
Sierpień	605
Wrzesień	589
Październik	542
Listopad	498
Grudzień	492
Razem	7.151

Zestawienie wypłat dodatków mieszkaniowych wg podziału na zarządcę za 2008r.

L.p	Rodzaj zarządu	Dodatki mieszkaniowe i ryczałty (w zł.)
1	Gmina	4 738 115,75
2	Spółdzielnie Mieszkaniowe	897 470,46
3	WTBS	233 358,24
4	Zasoby inne	714 826,89
Ogółem		6 583 771,34
Wysokość dodatku mieszkaniowego W 2008 r.	najwyższy dodatek mieszkaniowy (w zł)	774,82
	najniższy dodatek mieszkaniowy (w zł)	12,81
	średni dodatek mieszkaniowy (w zł)	165,12

Przyznanie dodatku mieszkaniowego następuje w drodze decyzji administracyjnej, która ma charakter decyzji związanej, a nie uznaniowej. Oznacza to, że organ zobligowany jest przyznać dodatek mieszkaniowy, jeżeli osoba, która wystąpiła z takim wnioskiem, spełnia określone ustawowe przesłanki. Decyzja ma przy tym również charakter decyzji czasowej, jest bowiem wydawana na określony czas – 6 miesięcy, a przyznanie dodatku mieszkaniowego na kolejne sześciomiesięczne okresy następuje po złożeniu nowego wniosku. Wypłata dodatków należy do zadań własnych gminy

Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

Zgodnie dyspozycją art. 110 ust 9 ustawy o pomocy społecznej przedstawiam najważniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

- Uruchomienie klubu młodzieżowego, w którym można będzie prowadzić działalność profilaktyczną, terapeutyczną i uspołeczniającą dla młodzieży oraz stałą systematyczną pracę z młodzieżą zagrożoną, wywodzącą się ze środowisk dysfunkcyjnych, sprawiającą problemy wychowawcze.
- Zapewnienie możliwości **superwizji** terenowych pracowników socjalnych. Superwizja w pomocy społecznej jest rozumiana jako wyższego stopnia forma poradnictwa dla pracownika socjalnego, która ma na celu zachowanie i wzmocnienie kompetencji zawodowych, utrzymanie wysokiego poziomu świadczenia usług oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego. Superwizja posiada dużą przydatność w pracy socjalnej. Pracownikowi socjalnemu stwarza możliwość refleksji nad własnymi emocjami, które wywołuje praca socjalna z klientem, wyjaśnienia dylematów etyczno-moralnych pojawiających się w pracy socjalnej. Superwizja, dzięki temu, że pomaga pracownikom socjalnym, służy także klientom. Jakość interpersonalnych kontaktów pracowników socjalnych z klientami oraz umiejętność radzenia sobie ze stresem zawodowym decydują o wyniku pracy socjalnej. Oczywiście korzyścią zawodową, jakie pracownik socjalny odnosi z superwizji, jest uzyskanie, dzięki ponownej analizie dokonanej z udziałem innych osób, lepszego wglądu w przyczyny trudności pojawiających się w jego pracy.
- Przygotowanie **Programu Aktywności Lokalnej** na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności lokalnej w ramach partnerstwa lokalnego.
- Utworzenie **ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Analiza powodów korzystania z pomocy społecznej wykazała wzrost liczby osób niezdolnych do pracy z powodu długotrwałej choroby lub niepełnosprawności. W grupie tej jest coraz więcej osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadanie wspierania tych osób jest zadaniem z zakresu administracji rządowej finansowanym z budżetu państwa. W przypadku posiadania lokalizacji na ten cel można złożyć wniosek do Wojewody i ubiegać się o sfinansowanie zadania. W Wałbrzychu powstała nowa poradnia zdrowia psychicznego i tworzony jest psychiatryczny oddział dzienny przy szpitalu. Ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami byłby kontynuacją leczenia i rehabilitacji. Dzięki prowadzonym w nim zajęciom rozwijane są zainteresowania, zapewniany udział w życiu społeczności co przeciwdziała izolacji chorych i pogłębieniu objawów chorobowych. W konsekwencji pensionariusze mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku i nie muszą być umieszczeni w domach pomocy społecznej, w których pobyt jest droższy.

- Utworzenie **dziennego domu pobytu dla osób starszych** jako miejsca organizacji czasu wolnego mieszkańców. Placówki tego typu zapewniają swoim pensjonariuszom następujące rodzaje usług:
 - pobyt w godz. 8.00 do 16.00 od poniedziałku do piątku
 - całodienne wyżywienie na miejscu i posiłki na wynos,
 - usługi higieniczne (natrysk, usługi pralnicze),
 - terapię zajęciową,
 - ogólną rehabilitację ruchową oraz indywidualną,
 - porady i wsparcie psychologiczne indywidualne,
 - grupowe zajęcia psychologa ze społecznością pensjonariuszy,
 - grupy wsparcia, grupy samopomocowe,
 - imprezy rozrywkowe, kulturalne i sportowe na terenie Domu i poza ośrodkiem wsparcia,
 - kółka zainteresowań np. gry towarzyskie, sportowe, muzyczno-wokalne, literackie, plastyczne, majsterkowiczów, dyskusyjne, robótek ręcznych krzyżówkowiczów, teatralne, muzyczne sportowo-rekreacyjne, przyrodnicze, miłośników książki, filmu, fotografii itd.
- Utworzenie na bazie tych samych pomieszczeń **Klubu dla osób starszych** mającego za zadanie integrację środowiska seniorów danej dzielnicy i przeciwdziałanie poczuciu alienacji oraz aktywizację społeczności lokalnych poprzez organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno - społecznych i rekreacyjnych.
- Rozszerzenie **wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych** w celu:
 - utrzymania więzi społecznych, poszerzenia kontaktów społecznych,
 - aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych,
 - zwiększenia poczucia bezpieczeństwa,
 - rozpowszechnienia idei wolontariatu i uwrażliwienia społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
 - zwiększenie możliwości udziału mieszkańców w życiu swojej społeczności
 - stworzenie sieci wsparcia,
 - stworzenie możliwości realizacji potrzeb życiowych osób starszych i niepełnosprawnych w stopniu gwarantującym godne życie,
 - wzbogacenie i rozszerzenie katalogu usług świadczonych przez MOPS